

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики України

02.10.2018 № 204 (зі змінами,
внесеними згідно з наказами
Держстату: № 173 від 28.05.2019,
№ 397 від 11.12.2019)

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО ВЗАЄМОРОЗРАХУНКІВ
ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ З НЕРЕЗИДЕНТАМИ**

Державна служба статистики України

Відповідальний за випуск – директор департаменту структурної статистики та статистики фінансів підприємств Кузнецова М. С.

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо взаєморозрахунків підприємств України з нерезидентами містять основні положення та методологію проведення цього спостереження.

Методологічні положення підготовлені працівниками департаменту структурної статистики та статистики фінансів підприємств Держстату.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 10 травня 2019 року № 9).

Державна служба статистики України

- адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601
- телефон: (044) 287-24-22, (044) 287-50-33
- факс: (044) 235-37-39
- електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua
- веб-сайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Передмова	4
Скорочення та умовні позначення.....	5
I. Загальні положення	6
II. Основні поняття та терміни.....	6
III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження	6
1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження	6
2. Джерела інформації державного статистичного спостереження	7
3. Система показників державного статистичного спостереження	8
IV. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	8
1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження.....	8
2. Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження.....	9
V. Порядок проведення державного статистичного спостереження та обробки даних	9
1. Порядок проведення державного статистичного спостереження	9
2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження	10
VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження	10
VII. Поширення результатів державного статистичного спостереження	10
VIII. Перегляд даних державного статистичного спостереження ...	11
IX. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження	11
Список використаних джерел.....	12

Передмова

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження "Взаєморозрахунки підприємств України з нерезидентами" (далі – Методологічні положення) розроблені з метою визначення методології державного статистичного спостереження щодо взаєморозрахунків підприємств України з нерезидентами для інформаційного забезпечення складання платіжного балансу.

Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики.

Скорочення та умовні позначення

- ДСС – державне статистичне спостереження;
КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності;
КОПФГ – Класифікація організаційно-правових форм господарювання;
КОАТУУ – Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України;
КІСЕ – Класифікація інституційних секторів економіки;
НБУ – Національний банк України;
НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
РСО – Реєстр статистичних одиниць;
СРП – Статистичний реєстр підприємств;
T – рік, у якому здійснюється формування сукупностей одиниць державного статистичного спостереження;
ТОД – територіальні органи Держстату.

I. Загальні положення

1. Ці Методологічні положення визначають методологію проведення ДСС щодо взаєморозрахунків підприємств України з нерезидентами, перелік показників ДСС та порядок використання і поширення його результатів.

2. Методологічні положення ґрунтуються на нормах Закону України "Про державну статистику" [1], постанови Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 17.03.2000 № 517 "Про складання платіжного балансу України" [5] та ураховують положення наказу Держкомстату від 16.12.2009 № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств" [12], наказів Держстату від 15.02.2017 № 41 "Про затвердження Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики" [11], від 17.08.2018 № 170 "Про затвердження Принципів діяльності органів державної статистики" [14].

3. Ці Методологічні положення також ураховують вимоги Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції Міжнародного валютного фонду (6-те видання, 2009) у частині складання статті платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції "торгові кредити та аванси".

II. Основні поняття та терміни

Для цілей Методологічних положень терміни вживаються у значеннях, визначених Господарським кодексом України, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, затвердженими відповідними наказами Міністерства фінансів, глосарієм до плану статистичного спостереження [5], Положенням про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств.

III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження

1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження

1. Метою проведення ДСС є формування інформації про дебіторську та кредиторську заборгованість підприємств України з нерезидентами для інформаційного забезпечення складання платіжного балансу.

2. ДСС охоплює підприємства (крім банків) із середньою кількістю працівників 50 осіб і більше.

3. ДСС проводиться шляхом збору даних безпосередньо від респондентів, а також використання адміністративних даних.

У частині збору даних безпосередньо від респондентів ДСС має такі основні характеристики:

- 1) вид ДСС
за ступенем охоплення одиниць: несуцільне;
за часом реєстрації даних: поточне;
- 2) періодичність: річна;
- 3) організаційна форма ДСС: статистична звітність;
- 4) спосіб ДСС: документальний облік;
- 5) одиниця ДСС: підприємство;
- 6) респондент ДСС: юридична особа;
- 7) органи, які здійснюють ДСС: Держстат, ТОД;
- 8) класифікатори (класифікації), що використовуються при проведенні ДСС: КВЕД, КОПФГ, КОАТУУ, КІСЕ;
- 9) місце проведення ДСС: регіони України.

2. Джерела інформації державного статистичного спостереження

1. Джерелами інформації ДСС є:

1) дані за формою № 1-Б (річна) "Звіт про взаєморозрахунки з нерезидентами";

2) адміністративні дані щодо переліків професійних учасників фондового ринку. Ці дані отримуються щоквартально відповідно до Угоди про взаємообмін інформацією між Державною службою статистики України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку від 01.03.2013 № 21/14/3 (далі – Угода з НКЦПФР) і використовуються для формування інформації щодо обсягів заборгованості торговців цінними паперами з нерезидентами;

3) адміністративні дані Державної митної служби щодо обсягів експорту (імпорту) товарів на основі даних з електронних копій митних декларацій. Ці дані отримуються відповідно до Угоди про інформаційне співробітництво між Державною службою статистики України та Державною фіскальною службою України від 01.02.2016 року і використовуються для формування сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись при проведенні ДСС;

4) дані державного статистичного спостереження "Зовнішня торгівля послугами" в частині переліку підприємств, які увійшли до сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись при проведенні цього спостереження. Зазначений перелік підприємств використовується для формування сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись при проведенні ДСС.

3. Система показників державного статистичного спостереження

За результатами ДСС формуються показники щодо дебіторської та кредиторської заборгованості підприємств за розрахунками з нерезидентами за товари, роботи, послуги (з розподілом на довгострокову, поточну та прострочену заборгованість).

IV. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

1. Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється щорічно у грудні року *T*.

2. Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

Формування сукупності одиниць ДСС

3. Формування генеральної сукупності одиниць здійснюється на основі РСО (у частині СРП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року *T*.

До генеральної сукупності одиниць включаються одиниці, які відповідають критеріям, зокрема:

за типом статистичної одиниці: підприємство;

за інституційними секторами економіки відповідно до КІСЕ належать до секторів S.11 "Нефінансові корпорації", S.12 "Фінансові корпорації" (крім банківських установ);

мають організаційно-правову форму господарювання за такими кодами КОПФГ: 110–193 "Підприємства", 230–281 "Господарські товариства", 310 "Виробничий кооператив", 330 "Споживчий кооператив", 340 "Сільськогосподарський виробничий кооператив", 510–590 "Об'єднання підприємств (юридичних осіб)", 915 "Товарна біржа", 920 "Фондова біржа", 925 "Кредитна спілка", 940 "Недержавний пенсійний фонд";

за основним видом економічної діяльності за КВЕД відносяться до кодів: 01.11-63.99, 64.19 (крім одиниць, які мають у назві слово "банк") 64.20-82.99, 85.10-93.29, 95.11-96.09;

підприємства із середньою кількістю працівників більше 50 осіб за рік $T-1$.

4. До сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, включаються:

підприємства з обсягом експорту/імпорту товарів більше нуля станом на 01.11 року T (на основі даних з електронних копій митних декларацій);

підприємства, які увійшли до сукупності одиниць, що безпосередньо буде досліджуватись при проведенні державного статистичного спостереження "Зовнішня торгівля послугами" у році $T+1$.

Формування переліку респондентів ДСС

5. Сформована сукупність одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, є переліком респондентів за формою № 1-Б (річна).

2. Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів ДСС не здійснюється.

V. Порядок проведення державного статистичного спостереження та обробки даних

1. Порядок проведення державного статистичного спостереження

1. Сформована та затверджена на державному рівні сукупність одиниць передається в електронному форматі на регіональний рівень для забезпечення процесу збирання статистичної інформації.

2. Звіт за формою № 1-Б (річна) може бути поданий:

- на паперових носіях (нарочно або поштою) у термін, визначений на бланку форми за місцезнаходженням респондента;

- в електронному вигляді засобами електронного зв'язку відповідно до затвердженого Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики [12].

3. Засобами зв'язку, в електронному форматі або безпосередньо респондентів інформують про їхнє залучення до участі в обстеженні та забезпечують звітно-статистичною документацією.

Крім того, за допомогою спеціального сервісу для респондентів "Пошук за кодом ЄДРПОУ", який розміщено на офіційному веб-сайті Держстату

(www.ukrstat.gov.ua), респондент має змогу безпосередньо за кодом ЄДРПОУ самостійно перевірити, чи бере він участь у проведенні ДСС, та роздрукувати відповідну звітно-статистичну документацію для її подання органам державної статистики.

2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження

Уведення інформації, її обробка й узагальнення здійснюються із застосуванням програмного забезпечення на основі продуктів Power Builder.

Показники форми № 1-Б (річна) контролюються шляхом застосування арифметичних та логічних контролів, проведення порівняння даних за звітний період з попереднім періодом, що передбачено в постановці задачі на електронну обробку зазначеної форми.

Імпутація даних у рамках ДСС не здійснюється.

VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження

1. Для контролю якості результатів ДСС здійснюється аналіз даних за показниками ДСС з попереднім періодом.

2. Сезонне коригування показників у рамках ДСС не здійснюється.

3. З метою інформування користувача складається стандартний звіт з якості ДСС, що містить загальну інформацію за критеріями якості Європейської статистичної системи (ЄСС), і яка не залежить від результатів державного статистичного спостереження за конкретний період, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання якості статистичних даних та процесів. Звіт розміщується на офіційному веб-сайті Держстату і оновлюється в міру змін ключових метаданих ДСС (методології, процедур, процесів статистичного виробництва, класифікацій, основних статистичних показників тощо).

VII. Поширення результатів державного статистичного спостереження

1. Статистичні дані (статистична інформація) за результатами ДСС узагальнюються на державному рівні за розрізами, необхідними для складання платіжного балансу.

2. Відповідно до мети ДСС розроблювана інформація є проміжною, використовується виключно для складання показників платіжного балансу й окремо не оприлюднюється.

VIII. Перегляд даних державного статистичного спостереження

Перегляд даних щодо дебіторської та кредиторської заборгованості підприємств за розрахунками з нерезидентами за товари, роботи, послуги не здійснюється.

IX. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

2. Для дотримання встановлених законодавством гарантій забезпечення статистичної конфіденційності перед респондентами реалізуються такі заходи:

1) забезпечення конфіденційності первинних даних, одержаних органами державної статистики від респондентів у ході проведення ДСС, відповідно до вимог Закону України "Про державну статистику" та використання їх виключно для статистичних цілей;

2) надання статистичної інформації, одержаної за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

3) нерозповсюдження статистичної інформації, яка була одержана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних.

3. При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для кожного із показників, що наведені у главі 3 розділу III цих Методологічних положень.

Загроза розкриття первинних даних установлюється за правилом порогового значення: якщо статистичні дані за визначеним показником розраховані на базі занадто малої кількості одиниць (щонайменше 3 одиниці), зведені підсумки не оприлюднюються.

4. Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

Директор департаменту
структурної статистики

М. КУЗНЕЦОВА

Список використаних джерел

1. Закон України "Про державну статистику" від 17.09.1992 № 2614-ХІІ станом на 19.04.2014. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>.
2. Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 № 2657-ХІІ станом на 16.07.2019. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13.01.2011 № 2939-VI станом на 01.05.2015. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
4. Закон України "Про захист персональних даних" від 01.06.2010 №2297-VI станом на 30.01.2018. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України "Про складання платіжного балансу України" від 17.03.2000 № 517. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2000-п>.
6. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату від 29 грудня 2009 року № 498. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Державний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності (ДК 009:2010). Київ. Держспоживстандарт України. 2010. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Державний класифікатор України. Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (ДК 014-97). Київ. Держстандарт України 1997. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Державний класифікатор України. Класифікація організаційно-правових форм господарювання (ДК 002:2004). Київ. Держспоживстандарт України. 2004. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.
10. Класифікація інституційних секторів економіки України, затверджена наказом Держстату від 03.12.2014 № 378. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджені наказом Держстату від 15 лютого 2017 року № 41. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
12. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затверджене наказом Держкомстату від 16 грудня 2009 року № 481. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Принципи діяльності органів державної статистики України, затверджені наказом Держстату від 17 серпня 2018 року № 170. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.
15. Regulation (EC) No 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 on European statistics and repealing Regulation (EC, Euratom) No 1101/2008 of the European Parliament and of the Council on the transmission of data subject to statistical confidentiality to the Statistical Office of the European Communities, Council Regulation (EC) No 322/97 on Community

Statistics, and Council Decision 89/382/EEC, Euratom establishing a Committee on the Statistical Programmes of the European Communities (Text with relevance for the EEA and for Switzerland). URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009R0223-20150608>.